

Nr 1 / Marzec 2023

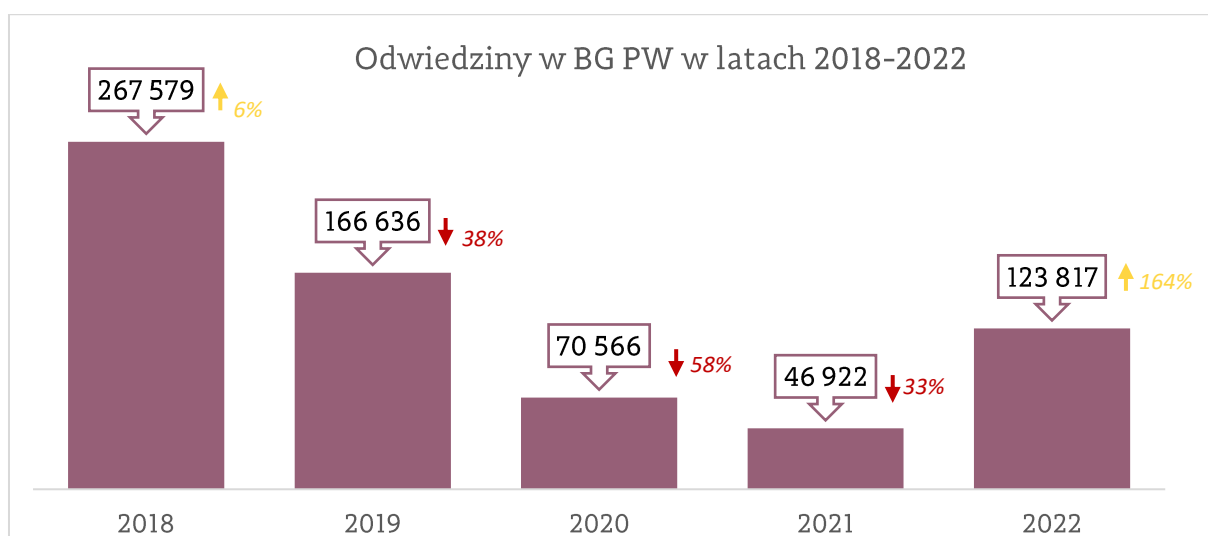
Biuletyn

Biblioteki Głównej
Politechniki Warszawskiej

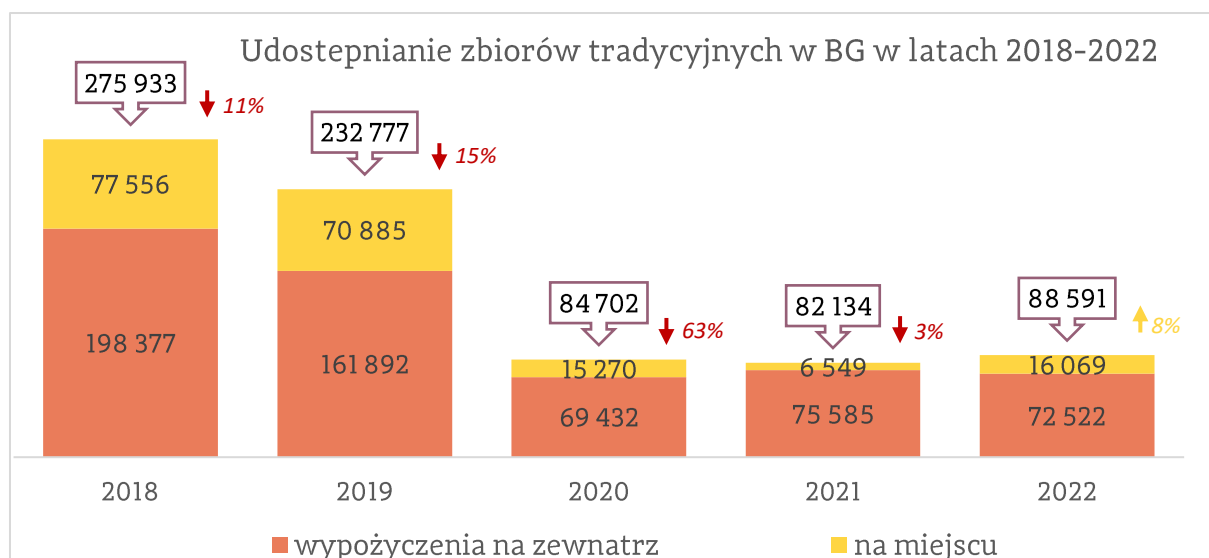
Biblioteka Główna

Działalność Biblioteki Głównej w roku 2022 – statystyki

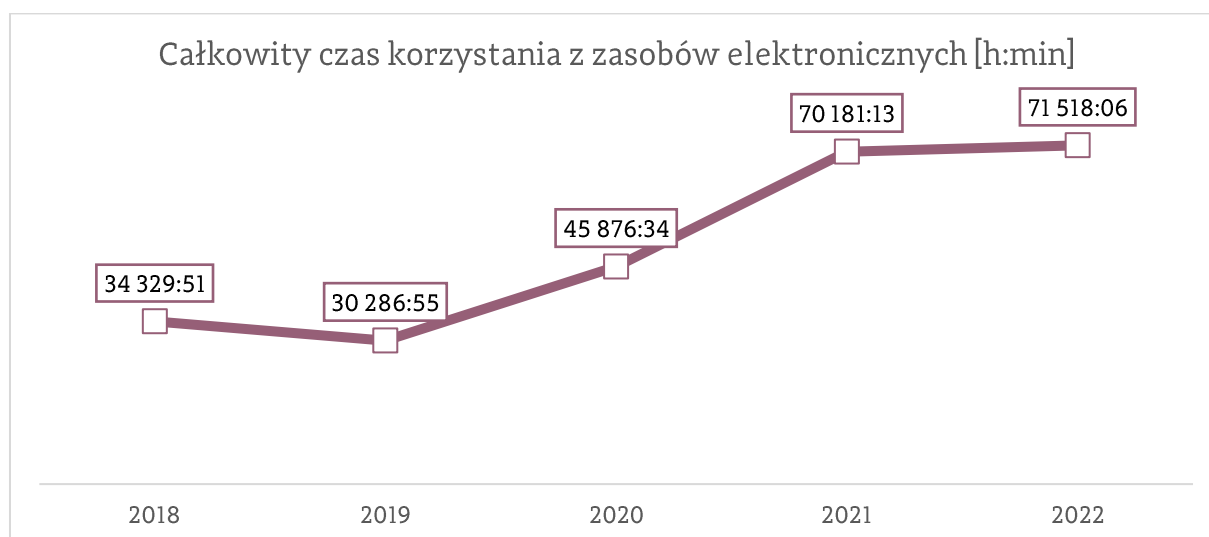
Miniony rok był czasem przywracania stabilnej sytuacji po ograniczeniach wprowadzanych w funkcjonowaniu BG PW w latach 2020-2021 związanych z pandemią Covid-19. W roku 2022 wyraźnie zwiększyła się liczba odwiedzin użytkowników w BG PW w porównaniu z poprzednim rokiem – wzrost o 164%.

W roku 2022 nastąpił 8% wzrost poziomu udostępniania zasobów tradycyjnych w BG. O 146% zwiększyła się liczba zbiorów udostępnionych na miejscu w porównaniu z rokiem poprzednim.

Zwiększył się ogólny (o 2%) i średni (o 18%) czas wykorzystania zasobów elektronicznych. Wydatki przeznaczane przez BG na dostęp do zasobów elektronicznych wzrosły o 25% w stosunku do roku ubiegłego, co ma przełożenie na większą liczbę oferowanych e-książek, czasopism elektronicznych oraz norm o dostępie licencyjnym.

Bazy danych z największą liczbą logowań w roku 2022 to: Science Direct, IBUK Libra, Scopus, Springer, IEEE/IEE Electronic Library.

W ciągu 2022 r. przeszkolono w sposób stacjonarny 1 184 użytkowników BG, w szkoleniach online uczestniczyło 7 907 osób.

W minionym roku w BG PW realizowano pracę na rzecz wspierania idei „otwartej nauki”, działania podnoszące jakość usług, np. poprzez wsparcie sprzętowe oraz usługowe dla osób z niepełnosprawnościami, dokonano relokacji zasobów bibliotecznych (w Filii BG - Bibliotece

Wydziału Chemicznego), zlikwidowano bibliotekę DS. Żączek a zasoby przeniesiono do Filii na ul. Narbutta). Wykonywano analizy bibliometryczne na potrzeby zarządcze w Uczelni oraz zapewniano wsparcie kluczowych projektów realizowanych w PW (Inicjatywa Doskonałości - Uczelnia Badawcza).

Na koniec roku 2022 (w porównaniu z rokiem poprzednim) zatrudnienie w BG zmniejszyło się o 2,5 etatu, powierzchnia użytkowa zmniejszyła się o 2,4%, natomiast o 4,6% spadła liczba miejsc przeznaczonych dla użytkowników.

(ES)

Działalność Oddziału Informacji Naukowej i Analiz Bibliometrycznych

Dostęp testowy do bazy e-podręczników wydawnictwa Cambridge University Press

Biblioteka Główna otrzymała dostęp testowy do bazy e-podręczników wydawnictwa Cambridge University Press. Wydawnictwo współpracuje z autorami i pracownikami naukowymi. Publikuje szereg istotnych, aktualnych i wartościowych podręczników zaprojektowanych tak, aby wspierać potrzeby wykładowców oraz studentów w szerokim zakresie tematycznym. Dostęp testowy obejmuje tytuły z zakresu takich tematów jak m.in.:

- ✓ Art
- ✓ Business and Management
- ✓ Chemistry
- ✓ Computer Science
- ✓ Earth and Environmental Sciences
- ✓ Engineering
- ✓ General Science
- ✓ Health and Medicine
- ✓ Language and Linguistics
- ✓ Law
- ✓ Mathematics
- ✓ Physics and Astronomy
- ✓ Politics and International Relations

Test bazy był dostępny do 31 marca.

Zajęcia dydaktyczne z zakresu Informacji Naukowej i Patentowej

Odział Informacji Naukowej i Analiz Bibliometrycznych w pierwszym kwartale 2023 r. przeprowadził szereg szkoleń dla studentów Politechniki Warszawskiej. W obowiązkowych wykładach i ćwiczeniach wzięli udział studenci studiów inżynierskich i magisterskich w języku polskim i angielskim, zarówno stacjonarni, jak i niestacjonarni. Szkolenia przeprowadzono na:

- ✓ Wydziale Mechanicznym Technologicznym,
- ✓ Wydziale Elektrycznym,
- ✓ Wydziale Inżynierii Materiałowej,
- ✓ Wydziale Inżynierii Chemicznej.

Konferencje/webinary

W pierwszym kwartale 2023 r. pracownicy OINiAB uczestniczyli w 9 szkoleniach, w tym Clarivate x 3, Elsevire x 2, Sages x1, UPRP x 1, CZIiTT x1, Fundacja Good Culture x 2.

Działalność Ośrodka Informacji Patentowej BGPW

W pierwszym kwartale 2023 r. pracownicy Ośrodka Informacji Patentowej udzielali informacji patentowych oraz przygotowali analizy patentowe. Ponadto pracownicy OIP, którzy są wykładowcami przedmiotu obejmującego ochronę własności intelektualnej, przeprowadzili osiem godzin zajęć dydaktycznych, wzięli też udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach:

- ✓ szkolenie z poszukiwań patentowych
- ✓ warsztaty z kapitału intelektualnego

(EN)

IX Seminarium Użytkowników Uczelnianych Baz Wiedzy

W dniach 22-24 marca 2023 odbyło się IX Seminarium Uczelnianych Baz Wiedzy, współorganizowane przez Bibliotekę Główną Politechniki Warszawskiej, Instytut Informatyki Politechniki Warszawskiej oraz firmę Sages. Pierwszy dzień tradycyjnie poświęcony był nowym i początkującym użytkownikom systemu Omega-PSIR. Sesja ta moderowana była przez Weronikę Kubrak.

Szczególnie interesującą częścią w kolejnych dniach spotkania był Panel Rektorski oraz Panel: Infrastruktura informatyczna polskich uczelni - stan obecny i perspektywy dalszego rozwoju, w którym udział wzięli przedstawiciele Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Ministerstwa Edukacji i Nauki, Międzyuniwersyteckiego Centrum Informatyzacji, Ośrodka

Przetwarzania Informacji Państwowego Instytutu Badawczego, Politechniki Warszawskiej i Uniwersytetu Łódzkiego.

Podczas wydarzenia wystąpili również przedstawiciele polskich i europejskich instytucji naukowych oraz organizacji zajmujących się zarządzaniem nauką. W swoich prezentacjach poruszyli tematy badań dotyczących rankingów uczelni, metod oceny badań naukowych oraz wykorzystania w tym zakresie systemów CRIS.

(WK)

Szkolenie redaktorów wydziałowych Bazy Wiedzy PW

W pierwszym kwartale 2023 r. przeprowadzone zostały szkolenia dla nowo powołanych redaktorów Bazy Wiedzy PW z Wydziału Chemicznego (2 os.) oraz Wydziału Administracji i Nauk Społecznych (1 os.). To obowiązkowe szkolenie przygotowuje redaktorów do obsługi oraz wprowadzania i zarządzania gromadzonymi w niej danymi. Szczególny nacisk kładziony jest na prezentację funkcjonalności systemu zarówno od strony panelu publicznego jak i panelu redaktora, a także podstawowych możliwości raportowania danych.

(WK)

Działalność Bazy Wiedzy PW

W pierwszym kwartale 2023 r. pracownicy Bazy Wiedzy PW udzielali wsparcia pracownikom naukowym oraz doktorantom Szkół Doktorskich w procesie raportowania osiągnięć naukowych, powstałych na potrzeby ewaluacji jakości działalności naukowej.

(DSz)

Zespoły Badawcze w Bazie Wiedzy PW

2 marca 2023 r. odbyło się spotkanie informacyjne, dotyczące rozbudowania profili Zespołów Badawczych w Bazie Wiedzy PW. W spotkaniu zorganizowanym przez Instytut Informatyki Politechniki Warszawskiej oraz Centrum Zarządzania Innowacjami i Transferem Technologii PW wzięli udział przedstawiciele jednostek Politechniki Warszawskiej. W ramach spotkania zaprezentowano konstrukcję modułu **Zespoły Badawcze (badawcze, eksperckie, koła naukowe, inne)**, ogólne zasady wprowadzania i gromadzenia informacji oraz zakresu operacji, które poszczególny użytkownik może wykonywać. W trakcie spotkania uczestnicy ćwiczyli umiejętność wprowadzania danych do bazy.

(DSz)

Baza Wiedzy – uzupełnianie / weryfikacja danych

W OINiAB przeprowadzono szereg prac związanych z uzupełnieniem danych w Bazie Wiedzy PW: weryfikację i modyfikację nowych rekordów wprowadzonych przez redaktorów wydziałowych oraz pracowników naukowych, gromadzenie i wprowadzanie danych w zakresie informacji niezbędnych do ewaluacji doktorantów Szkół Doktorskich, weryfikację i uzupełnianie danych profilowych pracowników naukowych, aktualizację baz pomocniczych oraz struktur jednostek PW występujących w Bazie Wiedzy.

(DSz)

Seminaria i szkolenia

Procedury przeciwpożarowe i ewakuacyjne studentów oraz pracowników z różnymi niepełnosprawnościami – szkolenie

W dwóch terminach 9 lutego i 6 marca 2023 r. odbyło się szkolenie „Procedury przeciwpożarowe i ewakuacyjne studentów oraz pracowników z różnymi niepełnosprawnościami” zorganizowane w ramach projektu „Politechnika Warszawska Ambasadorem Innowacji na Rzecz Dostępności”.

W czasie szkolenia zostały omówione zagadnienia dotyczące osób z niepełnosprawnościami w kontekście procedur przeciwpożarowych. Zwrócono uwagę na konieczność dostosowania przepisów przeciwpożarowych na uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zaprezentowano i przećwiczone techniki przenoszenia osób ewakuowanych z niepełnosprawnością ruchową za pomocą krzesła i materaca ewakuacyjnego.

W szkoleniu uczestniczyły: Agnieszka Celej, Agnieszka Gawryś i Katarzyna Kopczyk.

(AG, KK)

Katalogowanie publikacji w języku ukraińskim i innych językach zapisywanych alfabetem cyrylicy

- szkolenie

W dniu 13 lutego 2023 r. odbyło się szkolenie organizowane przez Bibliotekę Narodową dotyczące katalogowania publikacji w języku ukraińskim i innych językach zapisywanych alfabetem cyrylicy.

Na spotkaniu przedstawiono zasady pracy z książką wydawaną w krajach Europy Wschodniej. Zaprezentowano opisy bibliograficzne książek w alfabecie cyrylicy oraz tworzenie haseł wzorcowych dla deskryptorów zawartych w polach 100, 700, 110, 111, 130. Omówiono tworzenie deskryptorów dla haseł geograficznych w polu 151 (stolic, miast obwodowych, mniejszych miejscowości). Ponadto pokazano zapis pola 245 (tytuł) w systemie Alma, jednocześnie używając pola 880 dla zapisu tytułu w języku oryginału (w cyrylicy). Wyjaśniono w jaki sposób można rozpoznać czy książka jest napisana w języku białoruskim, czy ukraińskim.

Biblioteka Narodowa przyjęła zasadę, że nie indeksuje wydawców zagranicznych w polu 710 opisu bibliograficznego. Wyjątek stanowią zagraniczni wydawcy polonijni. Na zakończenie słuchacze otrzymali materiały pomocnicze, w tym listę stron internetowych ułatwiających wyszukiwanie autorów z Europy Wschodniej.

W szkoleniu wzięła udział Małgorzata Kapica z Oddziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów.

(MK)

Jak właściwie komunikować się z osobą w kryzysie zdrowia psychicznego?

- warsztaty

W dwóch terminach – 7 i 8 marca 2023 r. odbyło się szkolenie „Jak właściwie komunikować się z osobą w kryzysie zdrowia psychicznego”, które zostało zorganizowane przez Fundację eKropka we współpracy z Biurem ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni PW.

Celem warsztatów było omówienie nietypowych zachowań występujących u osób znajdujących się w kryzysie psychicznym. Prowadząca szkolenie Anna Kurinia opowiedziała o rozmaitych zaburzeniach psychicznych, takich jak zaburzenia psychiczne organiczne, zaburzenia psychotyczne, zaburzenia nastroju, zaburzenia nerwicowe związane ze stresem.

Jedno z podstawowych pytań uczestników spotkania nawiązywało do sytuacji, w których mamy do czynienia z osobą z niepełnosprawnością psychiczną: jak powinniśmy nawiązać kontakt z taką osobą, jak do niej się zwrócić i zareagować na jej zachowanie. W odpowiedzi na pytania uczestników szkolenia dwie osoby prowadzące spotkanie opowiedziały własną historię choroby i udzieliły kilka porad dotyczących wspierania osoby w kryzysie psychicznym, a także nawiązania z nią właściwej komunikacji.

Na końcu szkolenia została odegrana scena, w której był przedstawiony dialog między pracownikiem biblioteki a osobą w kryzysie psychicznym. Uczestnicy szkolenia mogli później skomentować odegraną scenę, a Anna Kurinia przeprowadziła krótką analizę dialogu i doradziła, jak prawidłowo zachować się z osobą z zaburzeniami psychicznymi.

W szkoleniu wzięły udział Natallia Kavalchuk, Agnieszka Gawryś, Katarzyna Kopczyk oraz Agnieszka Celej, Agnieszka Maria Kowalczuk i Renata Peczyńska.

(NK)

Kapitał Intelaktualny

- szkolenie

W dniu 7 marca 2023 r. odbyło się szkolenie „Kapitał Intelaktualny”, którego organizatorem był Dział Ochrony Własności Intelaktualnej CZliTT PW. Spotkanie poprowadziła Magdalena Cybulska - starszy specjalista ds. własności intelaktualnej. Przedstawiono takie zagadnienia jak:

- ✓ Kapitał intelaktualny. Wynalazki, wzornictwo, know-how. Prawa i procedury ochrony.
- ✓ Własność przemysłowa w sektorze teleinformatycznym - ICT (urządzenia, zastosowanie, sposób, metoda, technologia, wyroby medyczne).
- ✓ Jak chronimy własność przemysłową w Politechnice Warszawskiej? Ścieżki postępowania i odpowiedzialne komórki.
- ✓ Stan techniki – metody ustalania w bazach patentowych i bazach wiedzy, klasyfikacja patentowa.

W pierwszej części szkolenia omówione zostało pojęcie własności intelaktualnej jako rodzaju własności, której przedmiot obejmuje niematerialne wytwory ludzkiego umysłu, takie jak wynalazki, dzieła artystyczne, nazwy czy oznaczenia towarów stosowane w działalności gospodarczej. Zazwyczaj uważa się, że każda oryginalna twórczość, która ma wartość handlową jest własnością intelaktualną.

Własność intelektualna Uczelni jest wynikiem działalności naukowej oraz działalności dydaktycznej (jej pracowników i studentów), o której mowa w art. 2 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Rozróżniamy własność intelektualną:

- **naukową** - to przedmiot prawa własności przemysłowej lub posiadający zdolność uzyskania prawa wyłącznego; przedmiot ochrony prawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji lub know-how; przedmiot ochrony praw autorskich oraz ustawy o ochronie baz danych, takich jak: program komputerowy, narzędzie informatyczne, utwory posiadające wartość gospodarczą;
- **dydaktyczną i publikacyjną** - to m.in.: utwór oparty na oryginalnych wynikach prac eksperymentalnych, wynikach modelowania matematycznego oraz numerycznego lub prezentujący nowe metody badawcze; utwór zawierający zwarte opracowanie z odwołaniem do materiałów źródłowych; utwór o charakterze artykułów lub referatów naukowych prezentujący wyniki badań; utwór publicystyczny; utwór służący realizacji celów dydaktycznych; utwór artystyczny.

W kolejnej części szkolenia omówiony został **schemat postępowania w sprawach wynalazków i wzorów użytkowych** – od momentu ich powstania, przez zgłoszenie, nadanie prawa, do udzielenia kolejnych okresów ochronnych.

Istnieje kilka powodów, dla których własność intelektualna powinna być chroniona. Po pierwsze, stanowi to zachętę dla ludzi do tworzenia nowych, innowacyjnych produktów i pomysłów. Perspektywa zarobku na swoich dziełach sprawia, że ludzie są bardziej skłonni zainwestować czas i wysiłek w ich rozwój. Po drugie, ochrona własności intelektualnej pomaga zagwarantować, że pomysły nie zostaną skradzione lub skopiowane bez zezwolenia. Pozwala to twórcom zachować kontrolę nad swoją pracą i zapobiega nieuczciwemu czerpaniu zysków z ich wysiłków przez innych. Wszelkie spory sądowe są wtedy wygrywane o wiele łatwiej, a prawo własności przemysłowej pozwala zabezpieczyć twórców przed nieuprawnionym korzystaniem z ich dzieł przez inne osoby lub podmioty. Poniżej przedstawienie ochrony konkretnych rodzajów kapitału intelektualnego.

Kapitał intelektualny

Źródło: prezentacja ze szkolenia

Prowadząca przybliżyła uczestnikom szkolenia schemat postępowania w sprawach know-how: ścieżkę postępowania i komórki zajmujące się ochroną **własności przemysłowej w PW**. Bardzo istotne w tej ścieżce jest badanie stanu techniki. W zamian za ochronę patentową zgłaszający zobowiązany jest do publicznego ujawnienia istoty wynalazku w jego opisie, wzbogaca tym samym stan techniki, czyli całą wiedzę techniczną dostępną w świecie. Stan techniki stanowi nieustannie poszerzający się zasób publicznie dostępnej wiedzy, który w naturalny sposób wspomaga dalszą kreatywność i innowacyjność. Tym samym patenty nie tylko gwarantują wyłączność dla ich właścicieli, ale są również cennym źródłem informacji i inspiracji dla nowych pokoleń badaczy, naukowców i wynalazców. Prowadząca wymieniła również korzyści płynące z komercjalizacji dóbr prawnych chronionych prawami własności intelektualnej w PW.

Szkolenie zakończyło się streszczeniem bieżących zmian i usprawnień w działaniach DOWI (Dział Ochrony Własności Intelektualnej). Najważniejsze z nich to: brak konieczności tłumaczenia dokumentacji na język angielski; jeden, nowy formularz zgłoszeniowy zamiast dwóch kart; rozszerzony zakres prowadzonej ochrony, m.in. znak towarowy czy ochrona baz danych oraz przystosowanie dokumentu do adaptacji do wersji elektronicznej.

W szkoleniu uczestniczyły: Emilia Nowakowska, Weronika Kubrak i Iwona Moroń-Chmielarska.

(IMCh)

Katalogowanie publikacji naukowych, popularnonaukowych, dydaktycznych i informacyjnych z zakresu psychologii z zastosowaniem Deskryptorów BN

- szkolenie

Dnia 20 marca 2023 r. w Bibliotece Narodowej odbyło się szkolenie dla bibliotekarzy „Katalogowanie publikacji naukowych, popularnonaukowych, dydaktycznych i informacyjnych z zakresu psychologii z zastosowaniem Deskryptorów BN”.

Szkolenie obejmowało wykłady połączone z prezentacjami oraz warsztaty. Podczas wykładów zostały przedstawione wybrane deskryptory przedmiotowe, stosowanie deskryptora ujęciowego „Psychologia” oraz przykłady bibliograficzne książek i artykułów.

Ćwiczenia polegały na katalogowaniu przedmiotowym wybranych publikacji w systemie Alma. Na zakończenie ćwiczeń wszystkie opisy przedmiotowe zostały omówione z prowadzącymi szkolenie.

Dodatkowo uczestnikom zajęć zaprezentowano katalogowanie przedmiotowe publikacji fachowych oraz poradników z zakresu psychologii.

W spotkaniu uczestniczyła Barbara Syrek z Oddziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów BG PW.

(BS)

Zebranie Rady Konsorcjum BazTech

Zebranie Rady Konsorcjum BazTech odbyło się w Centrum Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Lubelskiej w dniach 23-24 marca 2023 r. Podczas pierwszego dnia obrad przedstawiono i przyjęto sprawozdanie z działalności Konsorcjum w 2022 r. Zaplanowano i omówiono plan pracy na 2023 r. obejmujący realizację zadań finansowanych w ramach środków pozyskanych z MEIN oraz zadań finansowanych w ramach środków własnych. W sesji popołudniowej omówione zostały sprawy merytoryczne i organizacyjne dotyczące jakości i stanu bazy oraz obowiązujących procedur pracy. Drugi dzień obrad dotyczył utrzymania i rozwoju bazy. Na wstępie omówiono zadania, które będą realizowane w tym zakresie w projekcie dofinansowanym w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki w 2023 r. Oprócz kontynuacji aktualizacji bazy danych BazTech, pracę będą kontynuować dwa zespoły robocze: Zespół ds. słów kluczowych i Zespół ds. pozyskiwania PDF-ów. W dalszej części spotkania uczestnicy zapoznali się z tekstem projektu porozumienia otrzymanego

z Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego dotyczącego zasad współpracy pomiędzy BazTech a ICM UW.

W spotkaniu uczestniczyła Agnieszka Celej.

(AC)

Katalogowanie publikacji elektronicznych - szkolenie

Dnia 30 marca 2023 r. w Bibliotece Narodowej odbyło się szkolenie dla bibliotekarzy dotyczące katalogowania publikacji elektronicznych. Szkolenie dotyczyło publikacji elektronicznych w formie online, jak również publikacji elektronicznych znajdujących się na różnego typu nośnikach (np. na płytach, dyskach USB) i składało się z części teoretycznej i warsztatowej.

Podczas wykładów zostały dokładnie omówione wszystkie pola w opisie bibliograficznym publikacji elektronicznych online oraz na nośnikach, ze szczególnym zwróceniem uwagi na pola charakterystyczne dla tego typu publikacji. Następnie zostały zaprezentowane przykładowe opisy bibliograficzne publikacji elektronicznych wykonanych przez katalogerów w BN. Podczas prezentacji była możliwość zadawania pytań prowadzącym szkolenie.

W przerwie między częścią teoretyczną a praktyczną uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia z przewodnikiem nowych czytelni i pomieszczeń Biblioteki Narodowej.

Ćwiczenia polegały na samodzielnym sporządzeniu opisów bibliograficznych trzech publikacji elektronicznych w systemie Alma. Na zakończenie wszystkie opisy bibliograficzne zostały omówione z prowadzącymi szkolenie.

W spotkaniu uczestniczyła Barbara Syrek z Oddziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów BG PW.

(BS)